

ПРОБЛЕМИ ЗАЛУЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ

А.А. Дискіна, к.е.н., доцент

О.Б. Красненська

Одеський національний політехнічний університет, м. Одеса

Актуальність. У наш час економіка країни не може розвиватись належним чином без залучення іноземних інвестицій. Саме вони є запорукою системного розвитку матеріально-технічної бази, стимулювання конкуренції на ринку, підвищення рівня життя у країні тощо. Залучення іноземних інвестицій, в порівнянні з традиційними джерелами фінансування, дає додаткові можливості, які полягають у використанні зарубіжного організаційного та управлінського досвіду, доступі до новітніх технологій, розвитку експортного потенціалу підприємницьких структур та економіки в цілому.

Тому дослідження проблем залучення іноземних інвестицій в економіку України є актуальною теоретичною і прикладною проблемою.

Результати дослідження. У 2014-2016 роках економічна ситуація в Україні значно погіршилась. За даними Держкомстату України, падіння ВВП в першому кварталі 2015 року становило 17,6%, а в другому – 14,7%. Хоча з 1 січня 2015 року Україна отримала вільний доступ до експорту продукції до країн ЄС, але він скоротився на 34%. З 1 січня 2016 року Україна зобов'язалась звільнити ввізні мита на європейські товари, що завдасть додаткового удару по українських виробниках. У порівнянні з січнем-липнем 2014 року видобувна промисловість зменшила обсяги виробництва на 23,4%, переробна – на 18,6%, харчова промисловість – на 12%, легка промисловість – на 6,4%. Міжнародні фінансові інститути (МВФ, Світовий банк) прогнозують падіння ВВП в 2017 році на рівні 8-8,5% [4].

На рисунку 1 показано динаміку надходження прямих іноземних інвестицій в економіку України за останні сім років (2010-2016). Як бачимо, найменше ПІ надійшло у 2014 році як наслідок початку війни на Сході України. У 2015 та 2016 роках ситуація трохи покращилась, але показників 2010-2011 років все одно, поки що, досягти не вдалось.

Рис. 1. – Надходження прямих іноземних інвестицій в економіку України [4]

¹Без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим і м. Севастополя.

* 2014, 2015, 2016 рр. – без урахування частини зони проведення антитерористичної операції.

Сьогодні Україна не здобула серйозних досягнень у забезпеченні національної конкурентоспроможності та інвестиційної привабливості.

До основних проблем, які гальмують розвиток інвестицій в Україні, можна віднести:

- високий рівень корупції;

- недосконалість відповідної законодавчої бази;
- недостатнє державне фінансування вітчизняних наукових закладів;
- недосконалість методичного забезпечення підготовки інвестиційних проєктів;
- дефіцит досвідчених і кваліфікованих фахівців в управлінні проєктами;
- відсутність практичного досвіду і слабо розвинена інфраструктура венчурних інвестицій в Україні та інше [1].

Низький обсяг інвестицій сьогодні означає природне обмеження економічного зростання як мінімум на перспективу 3-5 років. Інвестиції лежать в основі зростання продуктивності економіки, який, в свою чергу, може послужити основою для зростання доходів і споживання [5, 6].

Інвестиційний клімат як узагальнена характеристика сукупності соціальних, економічних, організаційних, правових, політичних, соціокультурних передумов зумовлює привабливість і доцільність інвестування в ту або іншу господарську систему (економіку країни, регіону, корпорацію) [2]. Створення сприятливого інвестиційного клімату в Україні є однією з найважливіших умов залучення інвестицій.

Виходячи з вищезазначеного, на нашу думку, для того, щоб перетворити прямі іноземні інвестиції на позитивний чинник розвитку України, державі необхідно виконати декілька умов:

- оновити систему державного регулювання, яка б була лояльною до інвесторів з одного боку і давала можливість додати значну частину коштів до загального бюджету країни;
- покращити інвестиційний клімат України через подолання наслідків економічної кризи, подолання політичної кризи, значне зменшення хабарництва, покращення бізнес-клімату та стимулювання розвитку малого та середнього бізнесу;
- змінити правове законодавство у сфері іноземного інвестування, для того, щоб іноземні інвестори почували себе більш комфортно і не боялися вкладати кошти в Україну;
- підвищити показники суспільного благополуччя громадян України – для інвесторів цей фактор також є важливим: чим краще соціальне забезпечення, державна допомога та рівень зайнятості, тим більше Україна буде приваблювати іноземних інвесторів.

Отже, характеризуючи стан інвестування в економіку України в цілому, його можна визначити як кризовий в порівнянні з динамічними процесами, що відбуваються в міжнародній економіці. Сучасні обсяги інвестицій залишаються недостатніми для кардинального поліпшення економічної ситуації в країні, так за розміром іноземних інвестицій на душу населення Україна поступається навіть Албанії та Казахстану.

Реалізація запропонованих заходів щодо державного регулювання і стимулювання інвестиційної діяльності дозволить підсилити інвестиційний потенціал української економіки не тільки в короткостроковому періоді, але і на перспективу, що є важливою умовою переходу української економіки до стадії стійкого росту.

Література:

1. Гаврилюк О.В. Інвестиційний імідж та інвестиційна привабливість України / О. В. Гаврилюк. – Фінанси України. – 2013. – №2. – с. 68-81.
2. Дискіна А. А. Розробка основних підходів підвищення інвестиційного забезпечення промислового підприємства [Електронний ресурс] / А. А. Дискіна // Технологический аудит и резервы производства. – 2014. – № 5 / 3 (19). – С. 48-51.
3. Коваленко С. О. Інвестиційний клімат в Україні та напрями його покращення / С. О. Коваленко // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2012. – № 38. – с. 366-368.
4. Офіційний сайт державної служби статистики [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
5. Проблеми підвищення ефективності інноваційно-інвестиційної діяльності підприємств : монографія / [С. А. Бельтюков, Т. І. Черкасова, Л. А. Некрасова та ін.]; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф., засл. діяча науки і техніки України Є. А. Бельтюкова ; Одес. нац. політехн. ун-т, Ін-т бізнесу та інформ. технологій, каф. екон. підприємств. – О. : Інтерпрінт, 2015.–828 с.
6. Сазонець І. Л. Інвестування: міжнародний аспект: Навчальний посібник / Сазонець І. Л., Федорова В. А. – К.: Центр учбової літератури, 2014. – 272 с.